

Quşdan Mustafanın Yekəpər pəhləvana qalib gəlməsi

(*olmuş əhvalat*)

1912-ci il idi. Payız fəslinin səfəli bir günündə Körpülü kəndinə haray düşdü ki, Borçalının Xramlı kəndindən iki nəfər qoluzorlu cavan gəlib. Onlardan biri - ucaboşlu, enli kürəklisi yanında yığışanlara deyirdi: - Kəndinizdə güləşməyi bacaran varsa, çıxsın meydana güləşək. Onu da bilin ki, nə bizim Borçalı çökəyində, nə də Qazax - Şəmşəddin mahalında məni dizə gətirən, kürəyimi yerə vuran oğul hələ anasından olmayıb. Ona görə də elə oba mənə "yekəpər pəhləvan" ayamaş verib.

Camaat yığışana qədər beş-on adamla söhbət edən pəhləvan bir saatlıq söhbətində on dəfədən çox özünün yekəpər ayamasını təkrar-təkrar işlətməmişdi. Elə bil camaatın gözünü qorxurdu.

Camaat axşamüstü işdən qayıdıb meydana yığışdı. Bu xəbər kəndin kattası Süleyman ağaya da çatdı. Gələn yekəpər pəhləvan qolunu dirseyindən yuxarı çırmalıyıb, fisqıra-fisqıra meydana hərlənirdi. Hələ ki, onun qabağına çıxıb güləşən yox idi. Süleyman ağa o yerdə çatdı ki, yekəpər pəhləvan üç illik buğa kimi ortalıqda fırlanırdı.

"Güləşməyi bacaran özündən deyən oğlunuz varsa, yenə meydan verirəm gəlsin güləşək", - deyib meydana fırfır fırlanırdı. Dünya görmüş Süleyman ağa onun dediyini eşidəndə qeyri-ixtiyari fikirləşdi: belə lovğa pəhləvanın on beş-iyirmi yaşında cavan da kürəyini yerə vurur. Atalar

haqlı deyib: birinci addımda lovğalanan ikinci addımda yıxılacaqdır.

Süleyman ağa nökrəri dovşan göz İsmayıla dedi:

- Bizim quzucu Quşdan oğlu Mustafanı tap gətir yanıma.

- Budur ey ağa, səndən iki adam arxanda dayanıb.

Süleyman ağa geri dönüb, Quşdan Mustafanı çəkib yanına gətirdi.

- Niyə durmusan? - dedi. Sən ki, güləşənsən, çıx qabağına Allah ya ona verər, ya da sənə. Yekəliyinə baxma, içi boş çəlləyə oxşayır.

Alçaqboşlu quzucu Quşdan Mustafa altından yuxarı ağasına baxıb: - Ay ağa, - dedi, bu zırpının biridir, bir az ehtiyat eləyirəm.

Zəhmli səslə Süleyman ağa: - Qorxma, - elə belə zırpıların, kərgədanların içi boş olur, yekəxana danışanların hovqatı olmur. Sənin qabiliyyətinə bələdəm. Körpülü sarmasına sala bilsən, içi çürük qoca palıd kimi kürəyi yerdə olacaq. Bunu mən sənə deyirəm, cəsərtli ol. Özüm burdayam...

Quşdan Mustafa cəsərtlənib qalın pencəyini çıxarıb meydana atıldı. Yerdən bir ovuc torpaq götürüb ovucularında övkələdi. Hərlənə - hərlənə ovcunu möhkəm quruladı. "Sənə güvənib çıxmışam bu yekəpərin qabağına ay anamın, atamın müqəddəs torpağı məni peşman eləmə"...

Yekəpər ona qıyğacı baxıb, kinayə ilə qımışdı. Görünür, Mustafanın ortaboylu olmasına rişxənd eləyirdi...

Quzucu Mustafa ley kimi fırlanırdı. Əl atırdı ki, çılpaq qolundan yapışb, onu başı üstündən atsın. İki dəfə bu fəndə əl atdı, alınmadı. Kötük kimi ağır olan yekəpəri qaldıra bilmədi. Süleyman ağa bircə dəfə zəhmli qışqırıb dedi: - A Quşdan oğlu, özünü çətinliyə salma, sarmaya güc ver, Körpülü sarmasına!

Şər qarışmışdı. Kəndə toran qarışıq qaranlıq düşmüşdü. Güləş hələ də davam edirdi. Quşdan oğlu onu yormuşdu. Yekəpər ləhləyirdi, üz-gözündən tər axırdı.

Ha çalışırdı pişik kimi cəldolan Quşdan oğlunun nə ayağından, nə də boynundan yapışa bilmirdi. Quşdan oğlu cəld əl atıb onun sol qabırğasının etli yerindən möhkəm yapışdı. Dərhal sağ ayağını onun sol dizinə qədər doladı. "Ya Allah" - deyib yekəpəri Körpülü sarması ilə yerə yıxdı. Meydandan toz qalxdı, yaxındakılar geri durdular. Quşdan oğlunun altında çabalayan yekəpər qışqırıb deyirdi, yox, düz

deyil, kürəyim hələ yerə dəyməyib. Onun sinəsində möhkəm oturan Quşdan oğlu da tövşiyə - tövşiyə deyirdi:

- A camaat, çırağı yaxın tutun, kürəyi də yerdədir, hələ başı da, çıxırmağına baxmayın.

Süleyman ağa çırağı özü götürüb irəli yeridi. Çırağı aşağı əyib diqqətlə baxdı: - A camaat, Quşdan oğlu düz deyir, gəlin, yaxın gəlib baxın, kürəyi də yerdədi, hələ başı da.

Quşdan oğlunu yekəpərin üstündən qaldırıb yenidən üzünü həmkəndlilərinə tutub dedi: - Camaat, bilmirsiniz ki, Quşdan oğlu mənim təsərrüfatımda quzucudur?! İndiyə kimi mənim sürümdən neçə quzumu yalandan-doğrudan yeyibsə, ona halal eləyirəm. Bugünkü qoçaqlığına görə də ona öz narxımdan yanı buzovlu inək bağışlayıram, - onu bağına basıb alından öpdü, - kəndimiz Körpülünün adına şərəf gətirən quzucu Quşdan oğlu Mustafaya eşq olsun! - deyib gur və şən səslə onu alqışladı.

Süleyman ağa yekəpərə çox təklif elədi, qal, qonağımız ol, bir tikə çörəyimizi kəs. Qəm eləmə, oğul, iki güləşənin biri yıxar, biri də yıxılır. Yekəpər əlilə yox, yox eləyib talvarın altındakı atına yaxınlaşdı...

İllər keçdi. Yekəpəri bir də Körpülüdə görəndə görünmədi.

Şəmistan NSSZİRLİ,
Nabran "Palma" istirahət evi.
4 oktyabr 2015-ci il.